

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА ПОНАД УСЕ!

Видання Історичного клубу "Холодний Яр"

2024 рік
Жовтень
Число 10 (464)

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

“КНЯЗЬ УСС” ПОВЕРНУВСЯ ДО ЛЬВОВА

5 вересня 2024 р., у Львові, на колишньому Академічному домі, збудованому коштом славного Євгена Чикаленка, Історичний клуб “Холодний Яр” відкрив бронзовий горельєф Михайла Гаврилка – великого митця і воїна, автора першої Шевченкіани.

Історик Степан Ріпецький стверджував, що чотар Михайло Гаврилко “був дуже люблений і популярний серед стрільців”. Січовий стрілець, художник Іван Іванець стверджував: “Вдача Гаврилка відпорна на все, що чуже й неукраїнське. Як людина він дуже добрий, одвертий і ніжний, хоч і твердий”. А наш великий сучасник поет Ігор Калинець писав: “Шевченко породив Гаврилка, а той як митець не тільки творив образ Батька нації, він доказав усім грядущим поколінням, і діяльним, і ледачим, що можна жити, творити і боротися – і навіть вмерти згідно з наукою свого духовного Патрона”.

Провадив урочистості Роман Коваль. “Свою Шевченкіану Гаврилко творив у несприятливих обставинах російських репресій, революційного підпілля, на фронті, ніколи не маючи своєї майстерні... – сказав ведучий. – Мене вразила запекла боротьба його за Шевченка... А це вразила його турбота про нещасних греккосіїв на Волині в 1916-му. Козак Гаврилко не протиставляв їм себе, як згодом це гордовито робив Дмитро Донцов. І греккосії, і козаки – сини України. Така була позиція Гаврилка. І зараз колишні греккосії з козацьким завзяттям захищають рідну землю”.

Щиро і глибоко промовляли професор Академії мистецтв Роман Яців, в. о. голови Львівської обласної ради Юрій Холод, почесна професорка Національного університету “Львівська політехніка” Ірина Ключковська, вчитель історії Михайло Ерстенюк, скульптор Ігор Семак, козак Історичного клубу “Холодний Яр” із Калуша.

“Скульптор Ігор Семак створив близько двох сотень образів борців за волю України, переважно для Прикарпаття, – сказав Роман Коваль. – Але він і автор Меморіалу козакам-добровольцям у Холодному Яру, тільки тут він зробив 14 скульптур, серед них і славним галичанам – Тарасові «Хаммеру», Дмитрові «Да Вінчі», командирів «Карпатської Січі» Олегові Куцину, поетові-воїну Юрію «Руфу» та іншим нашим звичайцям”.

Чудово співали гурт автентичної музики “Коралі” (Галина Похилевич, Людмила Зборовська і Лариса Лукашенко) та хор Національного медичного університету ім. Данила Галицького (художній керівник Галина Гуреш).

У цей погідний день раділо серце в нащадків Михайла Гаврилка – Ореста Абрагамовича та його донечок Мар’яни та Уляни (всі троє доктори медичних наук і професори). Прийшла вшанувати свого прадіда Христіна Ярославівна Абрагамович зі своїми синами Данилом та Лук’яном (їхній батько Андрій Васечко зараз на фронті). Не міг встояти на

місці семитилітній Марко Стеців, син Уляни, праправнук Михайла Гаврилка.

Вшанували великого митця чимало гідних українців, серед них і члени Історичного клубу “Холодний Яр” Ігор Сметанський та Ірина Михальченко – її батько Юрій 13 липня 2024 р. загинув під час виконання бойових завдань у складі 32-ї ОМБр у районі Торецька Бахмутського району.

Організатори свята духу – Історичний клуб “Холодний Яр”, НУ “Львівська політехніка”, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького та Львівська обласна рада.

Напис на меморіальній дошці такий: “У цьому будинку закликав до боротьби за Самостійну Україну Михайло Гаврилко (05.09.1882 – 1920), скульптор, поет, командант УСС, начальник штабу Сірої дивізії Армії УНР, повстанський отаман”.

Підбиваючи ризик, Роман Коваль сказав: “«Романтик і трохи Дон-Кіхот», «визначний мистець», «ідеаліст кришталево чистої води», «князь Українських січових стрільців» – так називали Михайла Гаврилка його сучасники. Таким він залишиться і в нашій пам’яті”.

Історичний клуб “Холодний Яр” щиро дякує за гарні світліни Лесеві Касьянову та Юрієві Гнатішаку.

Підсумувала подію Галина Похилевич: “Подія видалася чудовою, – сказала вона. – Ця зустріч людей, натхнених національною ідеєю, була поклоном постаті Михайла Гаврилка та всім, хто не одне століття кладе своє життя за Україну. Вишукана модерерація Романа Ковалю наче вибудувала п’єдестал для меморіальної дошки. Україна була, є і буде”.

На світліні Леся Касьянова – Роман Коваль відкриває меморіальну дошку Михайлові Гаврилку.

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

“ЇХ ТРЕБА ЗНИЩИТИ!”

Коли капелан Олексій Сокол чує, що з росіянами “треба знайти мир, домовлятися”, відповідає: “Вибачте, а де підстава?! Окрім болю, жаху і горя, що вони приносять? І ще не збираються спокутувати своєї вини. Їх треба знищити! Вони мають зникнути, як щось, що не притаманне цій планеті”.

Якщо хтось скаже, що це не по-християнськи, Олексій пояснює:

“Ви тоді не знаєте християнських цінностей і не розумієте, про що йдеться. Наш святий обов’язок – захистити ближнього і землю, яку нам дав Бог. Вони напали, тож ми маємо їх знищити будь-якими доступними чи недоступними методами”.

З інтерв’ю Ольги Москалюк з Олексієм Соколом, який після важкого поранення став капеланом.

ЗНАЙДЕНО МОГИЛУ “КОЗАЧОЇ РАДИ”

Проти ночі на 29 серпня 1922 р. в Києві чекісти стратили 45 членів “Козачої Ради Правобережної України”. Розстріляно отаманів Павла Гайдученка-Гонту (голову “Козачої Ради”), Тихона Бесарабенка (члена ЦУПКОМу) і Пимона Парубченка (організатора повстання на Васильківщині в 1919 р.), голову Бойової управи 1-ї козацько-стрілецької дивізії (сірожупаників) сотника Миколу Лозовика, підпільників Михайла Семака, Івана Тарасенка та інших.

У ту страшну ніч безжално позбавлено життя сестер милосердя Сірожупанної (Сірої) дивізії Настю Гудимович (22 р.), Марію Тарасенко (19 р.), а також підпільниць Фросину Кисляк (23 р.), Надійку Лозовик-Овчинникову (19 р.), Наталку Рудину (32 р.) та багатьох інших борців за волю України (переважно молоді) (повний список я опублікував на своїй сторінці у ФБ).

Героїв скинули в рів на Лук’янівському кладовищі. І прикопали.

Напередодні 102-ї річниці трагедії Історичний клуб “Холодний Яр” виявив це місце поховання – за сприяння Олени Єлєвської та Ярослави Наконечної, правнучок підпільника Михайла Семака, похованого тут.

Історію про це розповіла Олена Єлєвська (дивись відео на моїй стор. у ФБ).

Квіти на могилу свого прапрадіда отамана Пимона Парубченка, який теж тут знайшов свій останній прихисток, лягли і від його нащадка – майора поліції Тараса Тимошенка.

Починається боротьба за меморіалізацію цієї могили...

Роман КОВАЛЬ, Історичний клуб “Холодний Яр”
Київ, 29 серпня 2024 р.

На світлинах – Тарас Тимошенко, праправнук Пимона Парубченка; Роман Коваль та Олена Єлєвська, правнучка Михайла Семака.

“ЗСУ ДОВЕЛИ ВСЬОМУ СВІТУ...”

“Збройні сили України довели усьому світу, що немає нічого, чого б вони не могли зробити. Все, що їм потрібно, – це наша підтримка, і вони матимуть її, – сказав голова Військового комітету НАТО Роб Бауер. – Не лише зараз, не лише

під час війни, а й у наступні десятиліття. Кожного дня ми стаємо дедалі більш взаємно сумісними, і одного дня ми стоятимемо пліч-о-пліч під прапором НАТО. Україна заслуговує на нашу невтомну підтримку”.

СВЯТО ПОКРОВИ В ХОЛОДНОМУ ЯРУ ПОЧНЕТЬСЯ ЗІ ЗМІНИ МЕМОРІАЛЬНОЇ ДОШКИ НА МОТРИНОМУ МОНАСТІРІ

ПУТЬ МОЛИЛИСЯ ГЕТЬМАНИ УКРАЇНИ

Богдан Хмельницький, Петро Дорошенко, Іван Виговський, Іван Мазепа, командувач Армії УНР Михайло Омелянович-Павленко, філософ Григорій Сковорода.

Тут творив Тарас Шевченко.

У XVIII ст. Мотрин монастир був духовною фортецею для гайдамаків

Гната Голого, Йосипа Шелеста, Максима Залізняка, Семена Неживого та Сави Майбороди.

В 1918 році монастир захищала самооборона на чолі з Олексієм Чучупаком,

а у 1919–1920 рр. тут формувалася полк гайдамаків Холодного Яру під проводом Василя Чучупака та Юрія Горліса-Горського,

який оспівав боротьбу холодноярців.

Тут поховано сотника Івана Компанійця.

СЛАВА БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ!

Встановлено за сприяння Історичного клубу “Холодний Яр”

На старій дошці зазначено, що монастир відвідували “генералісімус О. Суворов, поет О. Пушкін, композитор П. Чайковський і поет-художник Т. Шевченко”. Звичайно, є згадки і про Максима Залізняка і Богдана Хмельницького та інших діячів Національно-визвольної боротьби. Але все перекреслюють постаті імперців Суворова і Пушкіна.

Текст на меморіальній дошці тепер буде такий:

Тут молилися гетьмани України Богдан Хмельницький, Петро Дорошенко, Іван Виговський, Іван Мазепа, командувач Армії УНР Михайло Омелянович-Павленко, філософ Григорій Сковорода.

Тут творив Тарас Шевченко.

У XVIII ст. Мотрин монастир був духовною фортецею для гайдамаків Гната Голого, Йосипа Шелеста, Максима Залізняка, Семена Неживого та Сави Майбороди. У 1918 р. монастир захищала самооборона на чолі з Олексієм Чучупаком.

У 1919–1920 рр. тут формувалася полк гайдамаків Холодного Яру, під проводом Василя Чучупака та Юрія Горліса-Горського, який оспівав боротьбу холодноярців.

Тут поховано сотника Івана Компанійця.

Слава борцям за волю України!

Історичний клуб “Холодний Яр” оголошує збір коштів на цю добру справу.

Пожертви на вшанування просимо надсилати:

ПриватБанк, **4731 2196 4692 0573**, Оксана Герасимюк (секретарка проекту);

PayPal (Романа Ковалю): kovalroman1@gmail.com

Ціна питання: 9790 грн плюс видатки на транспортування і монтаж.

Урочисте відкриття 5 жовтня, 11.00, біля брами Мотрино монастиря.

Потім – вшанування могили сотника полку гайдамаків Холодного Яру Івана Компанійця (на території монастиря), покладання квітів до Меморіалу козакам-добровольцям, до пам’ятників козареві Тарасові Силенку і комбату “Карпатської Січі” Олегові Куцину біля дуба Максима Залізняка та святковий концерт на хуторі Буда, на якому будуть представлені книги про визвольну боротьбу.

Буде оголошено лауреата Літературної премії ім. Юрія Горліса-Горського.

“Незборима нація” – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України

СПОГАДИ ПРО КОБЗАРЯ ОЛЕКСІЯ НИРКА

Це вже шостий фрагмент спогадів бандуриста Остапа Кіндрачука про свого вчителя Олексія Нирка, який публікує наша газета (поч. у ч. 11 за 2023 р.). Попри новітні кордони, Остап Кіндрачук не тратить зв'язок з "Незборимою нацією" – читає її в електронній версії, у категорії "Архів газети". Вважає нашу газету "неповторною". Радіє, коли знаходить на її шпальтах близькі серцю вістки про кобзарів – Тараса Силенка, його сина Святослава Силенка, Михайла Ковалю та інших. Як і раніше, 86-літній пан Остап кобзарює на ялтинській Набережній.

(...) 27 листопада 1988 р. Олексій Федорович Нирко і я на запро-

шення керівника ініціативної групи, бандуриста і науковця Анатолія Гришина прибули в Київ, до лекторію Києво-Печерської лаври на Установчі збори кобзарів України. Газета "Культура життя" (№ 49, 4 грудня 1988 р.) помістила широку інформацію під назвою "Та й злітали орли на велику раду", у якій автор В. Чудний назвав збори кобзарів "всеукраїнською радою", підкресливши, що це "подія першорядної ваги в культурному житті республіки – перший з'їзд кобзарів".

Учасниками зборів, крім їхнього ініціатора Анатолія Гришина, були кобзарі й бандуристи: Г. Гриштова (Одеса), Олексій Чуприна з

могили Тараса Шевченка (Канів), Василь і Микола Литвини, Георгій Ткаченко, Микола Будник, Семен Гнилоквас, Павло Супрун, Андрій Бобир, Микола Гвоздь, юний Роман Яницький (усі кияни), Василь Нечеп (Чернігів), Микола Нечипоренко (Житомир), Михайло Баран, Людмила Поскіра, тріо бандуристок під керівництвом Марії Сороки (всі львів'яни), Олексій Нирко та Остап Кіндрачук (Ялта), Михайло Василюк (Ізмаїл). Усього 25 учасників. Усі ми склали плани відродження кобзарських традицій. Світилися ізсередини якимось невідомим раніше піднесенням і... натхненно грали й співали, спочатку там же, у лекторії, для себе, а в наступні три дні розійшлися по київських майданах і вулицях з бандурами, як це було заведено в Україні до червоного терору, коли люди спрагло живилися хвилями пасіонарної енергії, закодованої у старокозацьких інструментах.

На жаль, цього разу наше зібрання виявилось організаційно недовершеним через брак статуту. Тільки 31 травня і 1 червня 1990 р. відбувся легітимний Установчий з'їзд кобзарів України з реєстрацією в органах влади Спілки кобзарів України, яка згодом стала національною. У роботі цього з'їзду кобзарів і у виробленні статуту спілки активну участь узяв Олексій Нирко, а я був його своєрідною "кобзарською тінню" і як бандурист брав участь у всіх концертних програмах з'їзду. Жоден з наступних з'їздів кобзарів не обійшовся без активної участі в них двох представників Криму – Олексія Нирка й мене, його помічника...

Остап КІНДРАЧУК

На світліні – Остап Кіндрачук та Андрій Мацьків. Київ, Поділ.

ТВОРЯЧИ ДОБРІ СПРАВИ, ХВАЛИЛА ІНШИХ

6 вересня 2024 р. померла Лариса Дармохвал – організаторка культурно-мистецького життя на Прикарпатті, вірна наша подруга-посестра. Скільки вона організувала презентацій моїх книжок у Болехові!.. Чи не з десятком світлих заходів ми провели разом! З нами завжди був і кобзар Тарас Силенко.

На моє прохання пані Лариса очолила комітет зі спорудження пам'ятника Михайла Гаврилка в Болехові (скульптор Василь Ярич). Стала вона і співорганізаторкою величного свята з нагоди відкриття пам'ятника Михайлові Гаврилку 7 вересня 2014 року.

Пані Лариса завжди дбала, щоб нас із Тарасом якнайкраще прийняли в Болехові, дбала як про синів. Пізнали ми багато доброзичливості і від її подруги – Елеонори Шиян, болевської лікарки, сусідки Зенові Кравцівського в с. Витвиці (жила через стежку).

Я називав пані Ларису Берегинею Історичного клубу "Холодний Яр".

Пані Лариса – дочка Володимира Дармохвали. Маючи 15 літ, він 1 листопада 1918 р. уперше підняв синьо-жовтий прапор над Стриєм! Володимир – герой нашої книги "Діти у Визвольній війні", яку наполегливо готуємо з Юрієм Юзичем.

Ось уривок спогаду про Володимира Дармохвалу з нашої книжки.

"Згадаймо його неповторну, ясну молодість, – писав Ярослав Падох, – коли він у світлий день відродження власної державності після шістсотлітньої неволі 15-літнім гімназистом і пластуном йшов штурмом брати символ міста і держави – стрийську стародавню ратушу. А завісавши на ній державний прапор своїми руками щойно відновленої держави, він разом із такими, як він, 15 – 16 літніми юнаками зорганізував унікальну і неповторну Стрийську пластову сотню УГА і з нею забрався будувати Україну... А потім, як прийшли нові роки неволі і нові роки змагань з окупантом, Володимир Дармохвал продовжу-

вав свою вояцьку службу в рядах УВО, ПУН і Пласту. Це потрібне гроно організацій виховувало його і вело крізь в'язниці, торттури, суди й безнадію безробіття. Як близький приятель і співробітник Степана Бандери, Степана Охримовича, Олексі Гасина, він знав ціну ідеї і жертви за неї, знав вагу боротьби за державне майбутнє народу..."

На початку вересня я телефонував пані Ларисі. Слухавку підняв її син Борис. Я знав, що вона в тяжкому стані, тож попросив сина, якщо в неї буде просяснення, повідомити, що її тата буде вшановано в нашій книжці...

Пані Лариса за своє життя зробила багато добрих справ. Високо оцінювала діяльність нашого клубу. Скільки вона сказала про нас добрих і високих слів! Але ж призвище в нею було Дармохвал... І це вносило жартівливий дисонанс, тож я називав Ларисою Дармохвал. Творячи добрі справи, вона хвалила інших...

Такою вона і залишиться в моїй пам'яті.

Від імені Історичного клубу "Холодний Яр" Роман КОВАЛЬ

"ЗАТЕ Я МОСКАЛЯ ВБИВ..."

21 вересня 2024 р. на Київщині – у Березані та Згурівці – за участі Романа Ковалю відбулися презентації книг Юрія Горліса-Горського "Це було давно", "Таємниця отамана Зеленого" та Р. Ковалю і Юрія Юзича "Микола Міхновський. Спогади, свідчення, документи".

Щира подяка організаторам пані Сніжані Дричак із Березані, Василеві Панченку, який привіз нас на презентацію, головному організаторові Євгену Чубуку, родині Яновських та нашому славному кобзарю Василю Лютому, який енергетично виконав пісні "Чорна рілля", "У Холоднім Яру", "Лента за лентою", "Мать козаки" та інші.

Ось один із відгуків – учасниці літературного вечора Тані Горбач: "Дякуємо, пане Романе, за змістовний та надзвичайно цікавий, геніальний літературний захід, просвітницькою метою якого було донести українцям про їхню героїчне минуле. Бо хто не знає минулого, той не має майбутнього! Наша місія – навчити дітей, спільно з вами, любові до України, що обіцяємо робити. Подяка Живосілові Лютому, бо музичні твори проникали в саме серце. Такі люди, як ви, – фундамент української нації". А Євгенія Кулабухова висловила лаконічно: "Це було просто прекрасно!"

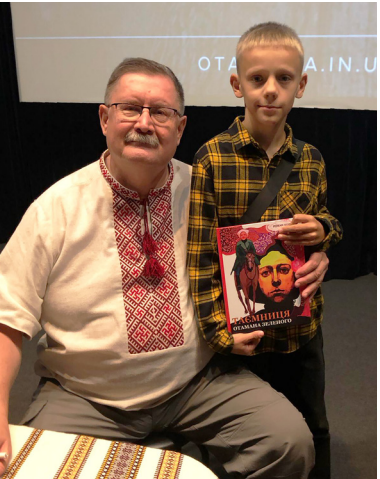
Пропонуємо вашій увазі уривок із книги Романа Ковалю для дітей "Таємниця отамана Зеленого".

Комісара Лісікова Василь Лемешко підстрелив на Андріївському узвозі. Василько хотів підбігти, щоб з'ясувати, чи він його поранив, чи спроводив-таки з білого світу, та бій так запекло палахкотів-розгорявся, що годі було вийти з укриття.

Лише коли чекісти почали піддаватися, Василько підбіг до комісара. Кладував замком, щоб добити, та, побачивши розтрощений череп, відвернувся. Враження було тяжке. Це була перша смерть, яку він отак близько бачив...

Василько поволі піднімався Андріївським узвозом. Задивившись на струнку Андріївську церкву, що білила на горі, ледь не спіймав кулю – гарячий струмочок блискавично обліп шкіру лівої скроні. Нажаханий, аж присів.

– Чого це ти, хлопче, кулям кланяєшся? – засміявся Денис Джерело. Василько спалахнув від соро-

му, що односельці зауважили його страх. Він швидко підхопився і побіг угору. Піднявшись до Десятинної церкви, повстанці рушили в бік Хрещатика... Ще трохи – й ударну силу ворога буде розбито, розтрощено і перемелено. Ще трохи...

Та окупанти, прорвавши залізничну блокаду, підвезли підмогу – у криваву січу кинулися загони Віхмана і Лі Сю-Ляна. Врешті, близько 7-ї вечора, повстанці через брак набойб відступили.

Василько ж разом із трипільцями і халеп'янцями повернувся до Печерської пристані, біля якої їх чекав у великій тривозі корабель "Козак"...

Уже як минули Видубицький монастир, Степан Тукаленко розшукав на кормі зажуреного Василька.

– Бився ти добре, – сказав отаман, – бачив, як ти одного чортяку відправив у пекло, складаю тобі за це подяку. Але ти порушив наказ залишитися на пароплаві, отже, будеш покараний. Ми не граємось у війну, ми воюємо. Ти сьогодні сам це зрозумів. Якщо кожний робитиме що хоче, то яке ж ми військо?! Завтра вранці зголошися коменданту, що прибув для відбуття покарання.

А Василько так хотів повернутися в Халеп'я героєм!

Тепер же, видно, дадуть йому гарячих. Та ще й доведеться дякувати, казати: "Дякую, батьку-отамане, за науку". А Тимко, мабуть, зрадіє – він же ледь не плакав з досади, що Василька взяло до Києва, а його ні.

"Ну і нехай сміється. Зате я москаля вбив..."

"А МОСКВУ ЩЕ БУДЕМ КАРАТЬ"

ЗАГРИВНИЙ (ЗАГРИВНИЙ, псевд. ГРИВА) Максим Львович (20.02.1891, с. Козел Чернігівської губ., нині с-ще Михайло-Коцюбинське Чернігівського р-ну Чернігівської обл. – 19.06.1931, м. Пршероу, Моравія, нині Чехія). Військовий і громадсько-політичний діяч, повстанець, поет, редактор, журналіст; член управи редакції "Веселки" (06 – 08.1922), член Генеральної ради Легії українських націоналістів (з 03.1928), звання – адміністративний підпоручник Армії УНР.

Закінчив 6-й клас чернігівської гімназії. Служив у 23-му запасному батальйоні російської армії (Чернігів, з 10.1914). Учасник Першої світової війни. З осені 1914 р. перебував у Львові (на цитаделі), пізніше в Проскурові (с. Війтвиці Летичівського пов., тепер Хмельницького р-ну). У 23-му батальйоні служив до 1917-го.

Учасник Визвольних змагань 1917 – 1921 років. Микола Неврлий, спираючись на спогади критика Михайла Мухина, писав, що сестру М. Загрівного згвалтували чекісти, а батька й брата замучили, "сам він утік до повстанців, де й воював у чернігівських загонах". Мухин зазначав, що Максим Грива (Загрівний) – "повстанець-партизан з Чернігівщини". Воював Максим і в лавах Армії УНР. Був поранений, носив "у своїх легенях більшовицьку кулю".

У березні 1920 р. інтернований у Румунії, з листопада – у польських таборах для інтернованих у Ланцуті, Каліші та Шипіорні, де занедавав на сухоти.

З осені 1922 р. – слухач матуральних курсів Української господарської академії в Подєбрадах (ЧСР). Студент історико-літературного відділу Українського високого педагогічного інституту ім. Михайла Драгоманова у Празі (1923 – 1927). Навчався в Українському вільному університеті у Празі.

У Подєбрадах разом Євгеном Маланюком, Олександром Варавином (А. Падолістом), Миколою Храпком, Юрієм Дараганом та Валерією О'Конор-Вілінською входив до ініціативної групи Товариства українських письменників та поетів "Куль".

Провідний діяч Легії українських націоналістів. Емблемою (відзнакою) ЛУН було зображення державного тризуба на щиті українських національних кольорів, який охоплює колом ланцюг (як символ соборності). З-під щита виглядають руків'я і кінець меча, що перехрещує щит. На щиті – девіз Легії: "Думка – думкою, меч – мечем".

У 1928 р. Загрівний у статті "Революційна теорія й закон життя" зробив висновок, що "інтернаціональний революційний рух безславно закінчився", "починається нова доба революції – революція національна", вважав федерацію спадщиною більшовизму, яка "спирається на 300-літній російський абсолютизм та є лиш його інерцією". І підкреслював: "Ніякий народ б. [увшюї] Росії, крім хіба москалів, і чути не хоче про федерацію".

Учасник Першого конгресу ОУН (Відень, 1929), на якому виступив з доповіддю "Література й мистецтво України". Публікувався в журналах "Веселка" (бл. 20 віршів та прозових етюдів), "Нова Україна", "Наша громада", "Український студент", "Літературно-науковий вісник", "Вістник", "Український голос", у збірнику "Державницька нація".

Належав до пражської поетичної школи. За оцінкою М. Неврлого, поезія Максима Гриви просякнута вольовим напруженням, мотивами боротьби і помсти. Найвідомішим твором чернігівського поета-самостійника є вірш "Нас питають – якого ми роду" (перша назва "Ми"). Вірші пройняті твердою вірою в майбутнє визволення України ("Ми", "Від Батурина до Круг") і пекучим болем за емігрантську недолу та власну трагічну приреченість. Інтимна лірика вирізняється щирістю й безпосередністю почуттів (зокрема вірші, присвячені Олені Телізі: "Моя смерть переплутала карти...", "Мені ще вчора було гірше..."). Автор низки сатирич. віршів (часом під псевдо "Смужка"), прозово-фантастичного твору "Казка". Виступав як критик і публіцист. Невелику за обсягом, але вартісну змістом літературну спадщину Загрівного досі не видано окремою книжкою.

Помер через сухоти. Похований на Ольшанському цвинтарі у Празі. "Хвала його православної чеської община й українська еміграція в Пшерові. Труна була уквітчана вінком з жовто-синьою стьожкою; промову над могилою виголосив інж[енер] Юрій Кол[л]іяр". У Чернігові є вулиця Максима Загрівного, а в центрі рідного селища, на фасаді місцевого історико-краєзнавчого музею, відкрили меморіальну табличку.

Вічна слава!

Юрій ЮЗИЧ, Історичний клуб "Холодний Яр"

Нас питають, якого ми роду і для кого торуєм шляхи. Це ж то ми на вратах Царгороду Переможно свій щит підняли.

То ж то наша долоня тискала, Підіймала важкого меча, Аж німіла зухвала Варшава І Суздаль зловражий дрижав.

Нас далеко у світі всі знали, Ми платили всім кров'ю за кров. Ми загарбників люто карали І карати ми станемо знов.

Ми вогли в Москву Сигізмунта І в Полтаву варязькую рать, Ми карали Росію за Суздаль, А Москву ще будем карать.

І стоїть пограбована хата, Та в руїнах лежить Батурин, Плаче, тужить знедолена мати, І забутий всіма Чигирин.

Хай горить пограбована хата, Хай в руїнах лежить Чигирин. Переможемо, знищимо ката, А не вийдемо в безвість чужин.

Хай горить пограбована хата, Немезида освятить наш час, Ще нам пальці будуть прилипати До насичених кров'ю мечів.

Ми йдемо своїм визвольним шляхом,

Нас еднає великий чин, Стане степ українцеві братом, І повстане новий Батурин.

Максим ГРИВА

"Незборима нація" – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України

ІЛЛЯ СТАНІСЛАВОВИЧ ЧЕРНІЛЕВСЬКИЙ (10.06.1991, КИЇВ – 7.05.2022, ДОНЕЦЬКА ОБЛ.)

Збірка віршів талановитого автора побачила світ за півтора року після його загибелі.

Ілля Чернілевський на початку повномасштабного вторгнення добровольцем пішов до військкомату. Його не хотіли брати, бо не мав досвіду служби. За фахом – режисер кіно і телебачення, за покликанням – поет, співак, бард... Понад 10 років він перекладав пісні для багатьох серіалів і фільмів студій Disney, Universal, Sony, Netflix, писав вірші, грав на гітарі й фортепіано.

Відмови не спинили його – і він домігся свого. Записався до тероборони, а вже на початку березня 2022-го став до лав ЗСУ.

“Перечитую вірші сина – і бачу, як мучила його тема війни, як він страждав і докоряв собі, що він не на фронті, коли там гинуть наші воїни. Тому, коли почалася повномасштабка, він просто полетів туди, це було справою честі. Ніхто б

не зупинив його від цього кроку”, – через кілька місяців після загибелі Іллі написала його мама Ольга.

Хлопець служив у 110-й бригаді. Воював – і продовжував писати.

...Цей дивний настрої. Цей спокій у серці,
Що тільки сильніше росте в небезпеці,
Чуття, що я там, де хотів і де мушу.
Життя, що шугнуло патроном в калюжу,
Життя, яке кожен із нас ще не виборов,
Життя, що спростовує звичні нам виміри,
Надія у квіточці на бездоріжжі,
Думки, що поставив я на запобіжник,
Приціл, що шукає пожадливо цятку.
Ми знов переможемо.
Я обіцяю.

Загинув 30-річний воїн на Донеччині, біля селища Кам’янка Покровського району внаслідок ворожого мінометного обстрілу – на день народження його мами.

– Ми розмовляли з Іллею шостого. І, звичайно, я чекала його дзвінка сьомого травня. А він уже загинув уранці, – з болем згадує пані Ольга.

Евакуювати тіло Іллі з місця загибелі так і не вдалося. Там, біля Авдіївки, тривають запеклі бої.

На Вінниччині, у с. Буша з’явився мурал з обличчям поета-воїна. На прохання пані Ольги портрет її сина написала мисткиня Ярослава Овчаренко. Будинок з муралом – біля музею ткацтва, там часто бувають туристи.

“Тепер портрет Іллі на моїй хатині в мальовничій Буші, місці, яке Ілля дуже любив. Це пам’ять. Нагадування усім, завдяки кому ми живі, дихаємо, відпочиваємо. І хоч часом здається, що війна десь далеко, насправді це тому, що тисячі таких воїнів не дозволили орді захопити всю Україну”, – написала пані Ольга.

16 листопада 2023 р. в київському Будинку кіно презентували збірку віршів “Я птах між тенет”. До книги увійшли 38 поезій 2017 – 2022 років, а також спогади друзів, рідних і вірш батька, Станіслава Чернілевського, присвячений синові.

“Прийшла війна, – написав Віталій Пономаренко. – Гортаючи стрічку ФБ, я побачив: «В бою під Авдіївкою загинув молодий і дуже талановитий український поет Ілля Чернілевський. Подивіться в ці очі, прочитайте ці вірші...». Лють і біль заволоділи мною, та прийшло тверде розуміння, що я повинен зробити на ці вірші пісню на честь Іллі та всіх українських героїв у його образі...”

Віталій Пономаренко поклав вірш Іллі Чернілевського на музику. І дав назву пісні – “Завірюха”.

І палець правіці кільце обійма
Так міцно, неначе дитину матуся,
І, чуючи залпи свинячих гармат,
Кажу собі впевнено:
Я повернуся.

Так ще один твір Іллі став піснюю.
Вічна пам’ять Герою!

УКРІНФОРМ

СИН ПОЕТІВ ЗАГИНУВ ЗА УКРАЇНУ

На фронті загинув Тарас Ілля-“Генерал”, син Валерія Іллі та Валентини Отрощенко.

Тарас пішов поетичним шляхом своїх батьків. За збірку “Коріння океану” став лауреатом Літературної премії імені Олеса Гончара.

Тарас був фанатом київського клубу “Динамо”, чому батько не радив. Зітхав, коли про це признавався друзям. За улюблений футбольний клуб “Невидимка” (саме так його називали друзі-фанати) зробив понад 100 виїздів, а виїзди ці часто супроводжувалися силовим протистоянням, тобто Тарас був хоробрий і завжди готовий до герцю. Може, начитався маминих віршів про козаччину, а може, татових про Холодний Яр.

Микола Вінграновський вважав вірші Валерія Іллі геніальними.

Валерій був моїм приятелем, учасником вечорів Історичного клубу “Холодний Яр”, лауреатом Літературної премії ім. Василя Си-

моненка. Помер 27 липня 2005 р. в Києві. Валерій стверджував, що вірші треба писати саме в Києві. “Це найкраще місце для поезії”, – казав він якось Павлові Вольвачу.

До війська син великого поета пішов у червні 2024 року...

Поховали його 24 вересня на Лісовому кладовищі Києва.

Роман КОВАЛЬ

КОЗАК ДЕНИС БОРБІТ

Головне управління ДСНС України в Київській області з глибоким сумом повідомляє про загибель 42-річного лейтенанта Дениса Борбіта, начальника піротехнічного відділення, який віддав своє життя за Україну.

Денис служив у ДСНС із 2016 року.

У нашої пам’яті він залишився як сміливий, відданий своїй справі козак.

ПІД ЗАМОСТЯМ ТА ПОКРОВСЬКОМ: 1920 і 2024

Уже третій рік 110-та ОМБр ім. генерал-хорунжого Марка Безручка веде оборону на Авдіївському (тепер Покровському) напрямку – найгарячіший ділянці фронту, де вирішується доля мого рідного Донбасу.

3 березня 2022 р. в 110-й служив мін син Євген, лейтенант ЗСУ. Він обороняв Авдіївку.

Екіпажам, які працюють у зоні ураження противника, потрібні автомобільні РЕБі для захисту від ворожих дронів. Вартість одного пристрою – 90 тисячі гривень.

Для 110-ї ОМБр 110-та ОМБр потребує 2 автомобільних комплекси РЕБ. Допомога призначена для 1-го механізованого батальйону та батальйону безпілотних систем. Третій рік тримаємо Донбас!

Ціль: 180 000.00 ₴

Тож закликаю допомогти підрозділу фінансово та інформаційно.

110-та ОМБр ім. генерал-хорунжого Марка Безручка вже не-

одноразово довела свою боєздатність.

У серпні 1920 р. 6-та Січова дивізія під командування Марка Безручка не пустила російську орду у внутрішню Польщу, розбивши їх під м. Замостям на Холмщині. “Чудо над Віслою” було створено силою української та польської зброї.

Віriamo, що нащадки наших славних пращів і цього разу зупинять російську орду, відвоюють та повернуть Україні наш Донбас. І мою рідну Горлівку.

Роман КОВАЛЬ, дослідник Визвольного руху, член Національної спілки письменників України

send.monobank.ua
Посилання на банку <https://send.monobank.ua/jar/SKBfnN6AHo>

Номер картки банки
5375 4112 1938 5809.

СЛАВНІ НАШІ ВИШИВАНІ

Брати з історичним, поетично-символічним прізвиськом Вишиваний... Одразу на думку приходять Василь Вишиваний, полковник УСС, який віддав життя за Україну.

Така ж доля не минула і старшого лейтенанта ЗСУ Василя Вишиваного з Галичини. Загинув він 3 березня 2022 р. неподалік м. Вознесенська – місця однієї з найбільших перемог Армії УНР. Тоді, 16 квітня 1920 р., Армія УНР Зимового походу під проводом Михайла Омеляновича-Павленка розбила під Вознесенськом російські червоні війська, які мали велику перевагу в озброєнні.

Через 102 роки на тих же полях відбулася нова битва українських лицарів з російськими варварами. І знову козаки перемогли угруповання росіян, яке переважало силою зброї, та не силою духу! Але були й болючі втрати...

Наші козаки заклали міні, щоб зупинити колону окупантів. Уже майже закінчили роботу, аж раптом – мінометний обстріл! Василь Вишиваний наказав своїй групі йти в укриття – приблизно за 200 м. Він і його заступник відходили останніми, та не встигли... Ворожа міна влучила в міні, що чекали на росіян, – і все здетонувало. Обидва загинули. Було стрільцеві 28 років...

Василь народився 13 лютого 1994 р. в с. Дулібах Львівської області. У 2014-му, здобувши фах механіка, вирішив обрати шлях старшого

брата – і стати військовим, оборонцем українського буття. Підписав контракт. 2015-го, маючи 21 рік, пішов воювати за українську Луганщину та український Донбас. Уже 2019 р. здобув вищу освіту в Національній академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, яку раніше закінчив його старший брат Кирило.

Після випуску В. Вишиваного направили на службу до 80-ї ОДШБр ЗСУ. Як командир інженерно-саперного взводу продовжив захищати Батьківщину. Побратими дали Василеві псевдо “Вандал”.

Його старший брат Кирило Вишиваний-“Академік”, майор ЗСУ, з 2016 р. року воював на Луганщині. Кирило взяв участь у вшануванні брата на 9-й день його смерті. А наступного дня, 13 березня, “Академік” загинув на Яворівському полігоні – внаслідок ракетного удару по Яворівському полігону (у той день там був і мій син Євген).

Василь Васильович Вишиваного нагороджено орденом Хмельницького III ст. (посмертно). Поховали січових стрільців у рідному селі.

Місцеву школу, де вони навчались, назвали на їхню честь – “Школа імені братів Вишиваних”.

Вічна слава!

Роман КОВАЛЬ

На світлинах – Василь і Кирило Вишивані.

МИКОЛА СОЛЯР, ОНУК КОЗАКА АРМІЇ УНР

Наприкінці жовтня 2022 р. прийшла страшна звістка: пропав безвісти Микола. І 20 довгих місяців невідомості...

Микола народився у Дніпропетровську 12 грудня 1981 р. в сім’ї Олексія Соляра, сина Корнія Соляра, козака Армії УНР (див. “Незборима нація”, ч. 8 (390), 2018).

З дитинства Микола був відповідальний і патріотичний. Коли у 2014-му почалася війна, його сколихнуло... Того ж року в Миронівці він став членом “Правого сектору”. Як волонтер почав возити допомогу на передову.

25 – 26 квітня 2015 р. в Чигирині та Холодному Яру відбулися 20-ті вшанування героїв Холодного Яру за участю Патріарха Філарета та легендарних героїв українсько-російської війни. Ми з Миколою відвідали ці вшанування. Микола був вражений і вже 5 травня пішов до війська. Спочатку в добробат “Донбас”, потім до 24-ї бригади ім. Володимира Великого, потім до 128-ї гірсько-штурмової. Сказав

якось мені: “Кацапи мені ще за діда должні”. Згодом служив у 72-й ОМБр ім. Чорних запорожців...

Напередодні Нового 2022 року повернувся з війська. Сказав батькові: “Хватє воювати – здоров’я підірвав”. Та після повномасштабного вторгнення Росії в Україну не зміг сидіти вдома – пішов знову захищати Батьківщину. І на третій день, 25 лютого 2022 р., був зарахований до 72-ї ОМБр.

Брав участь у визволенні Київської, Сумської та Харківської областей. Потім бригаду перекинули під м. Вугледар Донецької області.

Якось у розмові з батьком він сказав: “Колаборантів і сепаратистів – на перегній, а не на перевиховання!”

Останній бій для нього був біля с. Павлівки Волноваського району Донецької області 29 жовтня 2022 року.

Поховали Миколу 20 липня 2024 р. біля дідуся Корнія.

Вічна слава!

БАТЬКО БИ ПИШАВСЯ НИМ!

“Батько не залишив нам у спадок нічого матеріального. – Але я навіть радий цьому, бо він для мене і для мого брата залишив набагато більше – він показав напрям у житті, лишив ідею – жити в незалежній державі”, – сказав Микола Анатолійович Лупиніс у своєму останньому інтерв’ю...

Я лише двічі зустрічався з Миколою. І двічі в Холодному Яру. Микола брав участь у наших вшануваннях героїв Холодного Яру.

На хуторі Буда розповідав Миколі про його батька Анатолія, якого знав з початку 1990-х.

Микола уважно слухав. Він був маломовний, чемний і серйозний. І світлий!

Він мало знав свого батька, бо, коли той помер 5 лютого 2000 р., Микола був ще дитиною. Радію, що цей хлопчик став козаком і пішов батьківською дорогою захисника України.

Сумую, що ми втратили його. Мінометник Микола Лупиніс загинув у бою за Часів Яр. Було йому лише 31.

Батько точно б пишався ним! Вічна слава!

Роман КОВАЛЬ

ЗАГИНУВ МІЙ ДРУГ СЕРГІЙ ПАВЛІЧЕНКО

Нема слів – біль і сум. Ми називали його в нашому колі старих друзів Грицьком. Грицько Папуга – таке нове козацьке ймення дали йому друзі в часі відродження нашого широго Вільного козацтва. Щирий козак, справжній гайдамака, майстер музичних інструментів (бандури, кобзи, ліри та гуслі). Братчик “Щирого братства”, братчик Кобзарського цеху, був у колі Історичного клубу “Чорні запорожці” [та Історичного клубу “Холодний Яр”]. Активний учасник усіх Майданів та Революцій.

Під час протистояння із силовиками вночі з 18-го на 19 лютого 2014 р. був поранений.

Сергій – співавтор першого фільму про холодноярських гайдамаків-повстанців, співторець кобзи, що я найбільше на ній граю. З перших днів повномасштабної війни – доброволець. Спершу – у ДФТГ, потім – у війську, бойовій бригаді. Був тричі поранений. Тепер у сонмі героїв – поліг у борні за Волю України!

Царство небесне і вічний спокій! Дякуємо за чин! Прости нам! Вічна слава! Вічна дяка!

Смерть дикому люджерному московському імперіалізму рф!

Тарас КОМΠΑНИЧЕНКО
Київщина

ЛИШЕ НА СВІТЛИНІ...

45 років тому, 15 вересня 1979 р., у с. Жорнищах на Поділлі зустрілися геніальні народні майстри – гончар Олександр Ганжа та Олександра Селюченко з Опішні.

Радісну зустріч організував художник Олександр Фисун. Був присутній і фотографував Микола Ренатович Польовий (у кадрі наймолодший).

Роботи простого гончаря я опублікував 2011 року у книзі “Тиха війна Рената Польового” (книжка тут: <http://otamania.in.ua>).

Усі, хто на світлині, уже покинули білий світ. Першим відійшов наймолодший – Микола Польовий – трагічно загинув 30 квітня 1982 р. на будівництві кінотеатру “Київська Русь” у Києві, за ним відій-

шов Олександр Ганжа (25 вересня 1982 р.), за 5 років за своїм одностудійцем пішла Олександра Селюченко – 23 червня 1987 року. 7 травня 2017 р. на Луки Сварожі відійшов етнолог Олександр Фисун.

5 серпня 2024 р. покинув український світ і Степан Олександрович Ганжа, поет, танцюрист-віртуоз, геніальний килимар, лауреат Національної премії ім. Тараса Шевченка, великий син великого батька – геніального гончаря.

Вічна пам'ять творцям української культури!

Роман КОВАЛЬ

Світлина з колекції сл. п. Рената Польового.

НА ЩИТІ!

Якщо хтось думає, що загинути за Україну – це найстрашніше, то він/вона точно не батько, не мама, не вдова і не дитина загиблого Воїна.

Першого вересня біля н. п. Мала Токмачка загинув наш молодший син, командир протитанкового взводу Георгій Шовкошитний. 3 першого дня повномасштабного вторгнення він пішов у ТРО, а з 22 квітня 2022 р. так само добровільно – в ЗСУ. Воював під Бахмутом, під Авдіївкою, на Сумщині. Загинув на Запорозжі – як справжній Козак!

Біль невимовний!

Володимир ШОВКОШИТНИЙ

На малюнку Марини Соченко – Георгій Шовкошитний

ВШАНОВАНО ОТАМАНА ЗАЛІЗНЯКА

У той день на подвір'ї ліцею зібрались кількості учнів, учителів, батьків, гостей із Кропивницького, Новомиргорода, Малої Виски, Звенигородки Черкаської області, Баштанки Миколаївської області, був навіть вояк із фронту на Сході України...

“Ця меморіальна таблиця як орден на грудях вашого ліцею”, – сказав один з учасників свята, яке відбулося в с. Хмельовому Смолінської територіальної громади на Кропивниччині.

Зняти заминало й відкрити образ отамана удостоїлись волонтер Вадим Батій та козак “Карпатської Січі” Руслан Андрійко. Логіка цієї честі в тому, що отаман Залізник, уродженець Хмельового Юхим Коваленко, був вояком, оборонцем рідної землі.

Двадцять років тому я опублікував нарис про заарештованого у грудні 1928 року директора агрошколи в Мурованих Курилівцях на Вінниччині Мефодія Юхименка, доставленого органами ГПУ в Зіновівський будинок примусової праці (бупр-в'язниця), утримуваного й допитуваного в нелюдських умовах. 13 червня 1929 р. отамана розстріляли.

За що? Восени 1920-го вояк Армії УНР підняв у рідних краях повстання проти більшовицьких окупантів. Оперував на терені від

Умані до Зіновівська, від Звенигородки до Богополя. Часом його загин нараховував понад тисячу піших і вершників. З оголошенням “радвладою” підступної нової економічної політики отаман Залізник змушений був розпустити загін, змінив прізвище й пішки дістався на північне Поділля, де його чекала кохана. Жив, працював, сподівався на сприятливі часи спротиву (“Тільки масовим повстанням можна повернути українську владу”). Через 8 років його вичислили чекісти. На допитах він не здав жодного побратима.

Про все це я написав у книзі з повістю про отамана Залізняка “Пекельні гонитви” (Київ: Ліра-К, 2024, 340 с.).

Не дочекався урочистої хвилини член ВО “Свобода”, козак Історичного клубу “Холодний Яр” зі Знам'янки Юрій Майборода – саме він виготовив меморіальну таблицю (текст написав Роман Коваль).

На заході виступили ініціатори встановлення таблиці, священники ПЦУ. Кілька повстанських пісень виконав Віктор Коваленко.

Але це ще не кінець історії отамана Залізняка. Я хочу знайти його нащадків. Дружини Клавдії Житкевич-Юхименко, яка була засуджена до 3 років неволі за те, що не донесла на свого чоловіка, давно вже немає на світі. Немає, думаю, і дітей, сина та дочки (з часу розстрілу їхнього батька минає 95 років). Але мусять бути вулики-правнуки, які мають знати правду про свого предка-повстанця.

Допоможи мені, Господи, знайти їх...

Василь БОНДАР
Кропивницький

КНИЖКОВА КРАМНИЦЯ “ОТАМАНІЯ”

Книги Історичного клубу “Холодний Яр” можна придбати через крамницю “Отаманія”. Ось тут: <http://otamania.in.ua>

АРХІВ ГАЗЕТИ “НЕЗБОРИМА НАЦІЯ”

Тут можна переглянути архів НН: https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Nezboryma_Natsia

У додатках до спогадів “Чорні запорожці” Петра Дяченка, які я видав 2010 року, опубліковано мій нарис “Олександр Шаруда, бунчужний Чорних”. Ось його початок:

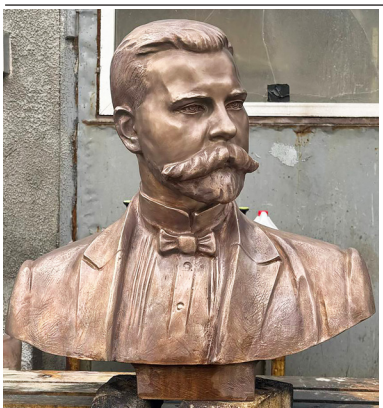
“Олександр Шаруда народився 1901 року в с. Шишаках на Полтавщині у старокозацькій родині. Ще малим любив слухати оповідання дідуся про походи козаків на тур-

ків і ляхів. Ці розповіді закарбувались в його пам'яті, напевно, й викликали бажання самому стати, як виросте, козаком, захисником Батьківщини. Мрії ці дуже швидко здійснились... (...)

Допомагав і дядькові Юстиму організовувати Вільне козацтво. А коли наприкінці березня 1918 року до його села несподівано завітав Богданівський курінь, Сашко вирішив стати до його лав, ще й товаришів намовив. На цей раз родину про своє рішення сповістив. Батько відповів:

– Якщо йдеш за нашу справу, то благословляю. Якщо ж, не дай Боже, підеш проти свого народу, то забудь, що в тебе був батько.

«Батько поклав на мене хрест, а мама повісила на шию маленьку ікону Божої Матері, – згадував Олександр Шаруда. – То була остання моя розмова з ним і останнє побачення. Його заповіт я все життя зберігав у серці і ніколи, навіть при найтяжчих обставинах, не забував і не забуду до кінця мого життя». Так сімнадцятилітній хлопець став козаком-богданівцем”. А згодом став бунчужним кінного полку Чорних запорожців.

ДРУЗІ!

Благодійний фонд “GloryUA” та Історичний клуб “Холодний Яр” запланували провести реконструкцію місця пам'яті Миколи Міхновського на Центральній алеї Байкового кладовища в Києві: замінити пошкоджене ворогами України погруддя ідеального засновника Української держави Миколи Міхновського, замінити старі плити, створити таблички з інформацією про цього державного діяча, викарбувати інформа-

ційні надписи, облаштувати прилеглу територію тощо.

Працюємо далі. Нагадуємо реквізити

IBAN code: UA573052990000026007005016459. Отримувач: МБФ ГЛОРІ ЮЕІ. Код ЄДРПОУ: 44879142. Назва банку: АТ КБ “ПРИВАТБАНК” МФО банку: 305299. Призначення: На Міхновського від ППБ.

Миколі Міхновському слава!

Роман КОВАЛЬ, Історичний клуб “Холодний Яр”

ЧЕРЕЗ “НОВУ ПОШТУ” МОЖНА ПРИДБАТИ

Ці книги можна придбати через “Нову пошту” і “Укрпошту”, переказавши кошти на картку ФОП Р. М. Ковалю у Приватбанку 5169 3305 3001 3009 (якщо переказуєте з ПриватБанку, а якщо з іншого банку, то ось дані одержувача: Коваль Р. М. ФОП 2164918550. Розрахунковий рахунок: UA 333052990000026005026800055), а у випадку пожертв – на картку Р. М. Ковалю у ПриватБанку, 5168 7451 7316 4051.

Переславши гроші, просимо через електронну пошту kovalroman1@gmail.com або вайбер +38066-211-41-85, +380 67-726-30-36 (+ телеграм) замовити книжки, вказавши куди і кому надсилати книжки.

Номери телефонів для довідок: 067-726-30-36, 066-211-41-85, 044-242-47-38.

Ось ціни без вартості пересилки:

“Таємниця отамана Зеленого”

Романа Ковалю – 250 грн.

“Це було давно” Юрія Горліса-

Горського – 140 грн,

“Шляхетні серця” Романа Ковалю – 300 грн.

“Самостійна Україна” Миколи

Міхновського – 300 грн.

“Філософія сили” Романа Ковалю – 115 грн.

“Український націоналізм” (упорядник О. Однороженко) – 365 грн.

“Тарас Шиленко, співець не-

примиримої України” – 350 грн.

“Полковник Болбочан” Р. Ковалю і Ю. Юзича – 300 грн.

“Жінки у Визвольній війні: історії, біографії, спогади. 1917 – 1930” Романа Ковалю – 350 грн.

“Микола Міхновський: спогади, свідчення, документи” Р. Ковалю і Ю. Юзича – 550 грн.

“Батькам скажеш, що був чесний” Романа Ковалю – 400 грн.

“Коростишів у боротьбі за УНР. 1917 – 1921 рр.” Р. Ковалю. – 175 грн.

“Житомирщина в боротьбі” Романа Ковалю – 300 грн.

“Здолати Росію” Романа Ковалю – 350 грн.

“Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби” Романа Ковалю – 100 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Р. Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 2) – 150 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 3) – 350 грн.

“Крізь павутиння змосковщення” – 200 грн.

“Історія України-Русі” Миколи Аркаса – 200 грн.

“Тиха війна Рената Польового” Романа Ковалю – 300 грн.

[HTTP://NEZBORYMA-NACIYA.ORG.UA/](http://NEZBORYMA-NACIYA.ORG.UA/)

“Незборима нація” – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України

Сердечно дякуємо за підтримку газети “Незборима нація”!

Тетяна КУПРІЯНЕЦЬ (Маньківка) – 200 грн

Галина РІЗНИК – 200 грн

Іван КАЧУРИК – 400 грн

Ігор СМЕТАНСЬКИЙ (м. Калуш) – 350 грн

Олександр БУТРИК – 1000 грн

Олександр РИЖЕНКО (Київ) – 3000 грн

Орест АБРАГАНОВИЧ (Львів) – 10000 грн.

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Наш індекс – 33545.

Індекс 87415 – для передплатників Донецької та Луганської областей.

Ціна 135 грн.

Часопис ОУН. Передплатний індекс 30504.

Ціна 432 грн.

Редактор Роман Коваль

Верстка
Анна Воловник
Коректор
Надія Овчарук

Інформаційне забезпечення
Микола Владзімірський,
Владислав Карпенко,
Надія Віннік

Технічний директор
Максим Селюзкін
Адреса для листування
03049, Київ, вул. генерала
Геннадія Воробйова (Курська), буд. 202, пом. 14.
Тел./факс: 242-47-38
kovalroman1@gmail.com
ФБ: Roman Koval

Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти. Наклад 1100 примірників.

Видруковано 30.09.2024 р.
ТОВ “Прес Корпойшн Лімітед”
Номер замовлення 2410309

Ідентифікатор медіа: R30-03637

Засновник
Роман Миколайович Коваль

9 786177 231157